



T.C.  
ULUBEY KAYMAKAMLIĞI  
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 78502186-136-E.13734433  
Konu : 70. Verem Eğitimi ve  
Propaganda Haftası

06.12.2016

.....MÜDÜRLÜĞÜNE  
ULUBEY

İlimiz Halk Sağlığı Müdürlüğünün 28.11.2016 tarih ve 67782121-821.07-E.138 sayılı "70. Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası" hakkındaki yazısı ekte gönderilmiştir.

Tüm okulların yazı ekindeki cd ve bilgi notundan yararlanarak 01-07 Ocak 2017 tarihleri arasında öğretmenlere ve öğrencilere bilgi vermesi, ilköğretim okullarında hafta ile ilgili etkinliklerin (toplantılar, kompozisyon, resim yarışması vb.) planlanarak uygulanması ve hafta bitiminde okullarda yürütülen faaliyetler ile ilgili raporun 04.01.2017 tarihine kadar Müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mustafa TURGUT  
İlçe Millî Eğitim Müdürü

EKLER:

1-İl Halk Sağlığı Md. Yazısı (10 Sayfa)

2-Etkinlik Faaliyet Raporu

3-CD (Çocuk ve Gençler Eğitim Dökümanı)

(Not: CD' içeriği okulların e-mail adresine gönderilmiştir. İçeriğin ulaşmadığı okullar flash bellekleri ile Müdürlüğümüz Mesleki ve Teknik Eğitim Biriminden temin edebilirler.)

DAĞITIM:

Tüm Okul Md.

Feyzi OSKAY  
Şef



T.C.  
UŞAK VALİLİĞİ  
Halk Sağlığı Müdürlüğü

UŞAK HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ - UŞAK  
TUBERKÜLOZ BİRİMİ  
28/11/2016 16:31 - 67782121 - 821.07 - E.138



Sayı : 67782121/821.07  
Konu : 70. Verem Eğitimi ve Propaganda  
Haftası

UŞAK MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Bakanlığımız Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığının 18.11.2016 tarihli ve 60949272-821.07-E.705 sayılı yazısı gereği; Geleneksel olarak her yıl ocak ayının ilk Pazar gününden başlamak üzere düzenlenen, halkımızın verem hastalığı ve hastalıkla mücadele konusunda bilinçlendirilmesini amaçlayan "70. Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası" 01-07 Ocak 2017 tarihleri arasında düzenlenecektir.

Ekteki cd ve bilgi notundan yararlanarak tüm hafta süresince öğretmenlere ve öğrencilere bilgi verilmesi, ilköğretim okullarında hafta ile ilgili etkinliklerin (toplantılar, kompozisyon ödevi, resim yarışması vb.) planlanarak uygulanması ve hafta bitiminde 18 Ocak 2017 tarihine kadar müdürlüğümüze yürütülen faaliyetler ile ilgili olarak bilgi verilmesi hususunda katkılarınızı önemle arz ederim.

Dr. Hasan KAYA  
Halk Sağlığı Müdürü

**EKLER:**

- 1- Bilgi Notu(1 Sayfa)
- 2- İlgili Yazı(8 Sayfa)
- 3- CD (Çocuk ve Gençler Eğitim Dokümanı)

Güvenli Elektronik İmza  
Aslı ne değildir  
.../201...  
Ramazan AKDAG  
V.H.K.I.

Bulaşıcı Hastalıklar Çevre ve Çalışan Sağlığı Şb.Md.- Bulaşıcı Hastalıklar Bilgi  
İçin:Serpil METE Tel.0276.2164001-2164002 Dahili:1034-1035  
Hemşire Faks:0276.2270188 E-Posta:usak.bhs@saglik.gov.tr

Faks No:

e-Posta:serpil.mete@saglik.gov.tr İnt.Adresi: Cumhuriyet Mah. 1.Emlak Sok. No:39 A  
Blok /UŞAK

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 0c1d6acb-e86c-4f76-8134-a2806c0f3211 kodu ile erişebilirsiniz.  
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bilgi için:Serpil METE

29 Kasım 2016

Unvan:HEMŞİRE

Telefon No:0 276 2164001

MESLEKİ VE TEKNİK  
EĞİTİM HİZMETLERİ

## 70.VEREM EĞİTİM VE PROPAGANDA HAFTASI

### BİLGİ NOTU

“Verem Eğitim ve Propaganda haftası”1947 yılında kutlanmaya başlanmıştır. Dünya nüfusunun yaklaşık üçte biri verem mikrobu ile enfektedir. Bu insanların %10'u yaşamlarının bir döneminde vereme yakalanma ihtimali vardır.

DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) “Küresel Tüberküloz 2016 Raporu”na göre; dünya genelinde tüberküloz hastalığına yakalanma ve hastalıktan ölüm hızları düşmektedir. Buna rağmen 2015 yılında 10,4 milyon yeni vaka ve 1,8 milyon TB'den ölüm olduğu bildirilmiştir. Türkiye de ise, 2015 yılında verem savaşı dispanserlerine kayıtlı toplam TB vaka sayısı 12.772'dir. Türkiye'de yeni tespit edilen verem hastası sayısı her yıl ortalama %6-7 oranında azalmaktadır.

Verem'in etkeni “Mycobacterium tuberculosis” basilidir. Basilin kaynağı tedavi görmemiş, aktif akciğer ve gırtlak veremi olan hastalardır. Basil hava yoluyla bulaşır. Hasta insanlardan öksürme ve hapşırma ile ortama yayılan mikrobun, solunum yolu ile alınması sonucu bulaşır. Tedavi edilmeyen hasta yılda 10-15 kişiye hastalığı bulaştırır. Tedavi ile basil sayısı çok kısa sürede azalır. Ortalama 2-3 haftada bulaştırıcılık yok olur.

Vücut direncini düşüren hastalıklar ve etkenlerden sonra Verem Hastalığı gelişebilir. Hastalık, klinik bulguların ortaya çıktığı bir durumdur. Belirtileri halsizlik, iştahsızlık, kilo kaybı, çocuklarda kilo alamama, gece terlemesi, öksürük, balgam, kan tükürme, nefes darlığı gibi bulgulardır. **2-3 haftadan uzun süren öksürükte veremden şüphelenmek gerekir.**

Verem tanısı, balgamda verem mikrobunun gösterilmesi ile konulur. Basilin mikroskopta gösterilmesi ya da kültürde üretilmesi gereklidir. Tanı konulan hastalar, gizlilik kuralları içinde dispanserde kaydedilir.

Toplum Sağlığı Merkezi Verem Birimlerinde (Verem Savaşı Dispanserleri) veremin teşhis ve tedavisi ücretsizdir. Tedavi standarttır. Tedavide verilen ilaçların düzenli içilmesi çok önem taşır. Çünkü hastaların bir kısmı tedaviyi terk etmekte ve toplumda basil saçmayı sürdürmektedir. Hastanın ilaçlarını içtiğinden emin olmak için her doz ilacı sağlık personeli gözetiminde alması en uygun yoldur. Buna Doğrudan Gözetimli Tedavi (DGT) denilir. Tedaviyi sonlandıranı kadar özenle sürdürmek gerekir.

Verem hastasının aile bireyleri ve diğer temaslıları dispanserlerde ücretsiz muayene edilir. Koruyucu ilaç tedavisi tek ilaçla ve 6 ay süreyle verilir.

BCG aşısı özellikle çocuklarda kanla yayılan ve öldüren verem hastalığını önlemede çok etkilidir. Ülkemizde BCG aşısı doğumdan sonra 2. ayını bitiren bebeklere Verem Savaşı Dispanserleri ve Aile Sağlığı Merkezlerinde ücretsiz olarak yapılmaktadır.

Geleneksel olarak her yıl Ocak ayının ilk Pazar gününden başlamak üzere düzenlenen, halkımızın verem hastalığı ve hastalıkla mücadele konusunda bilinçlendirilmesini amaçlayan “70.Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası” 01-07 Ocak 2017 tarihleri arasında düzenlenecektir.

Dr.Hasan KAYA  
Halk Sağlığı Müdürü



TC Sağlık Bakanlığı

T.C.  
SAĞLIK BAKANLIĞI  
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU - THSK  
TÜBERKÜLOZ DAİRE BAŞKANLIĞI  
18/11/2016 20:00 - 60949272 - E21.07 - E.705



00033428370

Sayı : 60949272/821.07  
Konu : 70. Verem Eğitimi ve Propaganda  
Haftası

..... VALİLİĞİNE  
(Halk Sağlığı Müdürlüğü)

Geleneksel olarak her yıl ocak ayının ilk pazar gününden başlamak üzere düzenlenen, halkımızın verem hastalığı ve hastalıkla mücadele konusunda bilinçlendirilmesini amaçlayan "70. Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası" 01-07 Ocak 2017 tarihleri arasında düzenlenecektir. Bu haftanın ülke genelinde halka ve sağlık çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetleri ve çeşitli etkinliklerle kutlanması planlanmaktadır. Bu nedenle ilinizde bulunan başta birinci basamak olmak üzere tüm sağlık kurum ve kuruluşları, Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Müftülük, ilgili diğer kurumlar ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği yapılarak etkinliklere en üst düzeyde katılım sağlanmalıdır.

Tüberküloz İl Koordinatörü sorumluluğunda Ek 2'de belirtilen faaliyetler çerçevesinde "Eğitim ve Propaganda Programı" hazırlanması ve bu kapsamda; konferans, panel, seminer, yarışmalar ve diğer etkinlikler düzenlenerek halkın ve sağlık personelinin; veremin belirtileri, korunma yolları ve Doğrudan Gözetimli Tedavi, gibi veremle ilgili temel konular hakkında bilgilendirilmelidir. Ayrıca Başkanlığımızca gönderilen afiş-broşürlerin dağıtılması, web sayfasında yer alan sunum materyallerinin kullanılması, ihtiyaç halinde afiş-broşür, bez afiş, vb. görsel materyallerin basılması, diğer faaliyetlerle ilgili gerekli hizmet alımlarının sağlanması ve yapılacak bütün faaliyet ve hizmetlere Müdürlüğünüzce en üst düzeyde destek verilmesi sağlanmalıdır.

70. Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası İl Faaliyet Raporunun Ek 3'de yer alan formata uygun olarak doldurulması ve en geç 10/02/2017 tarihinde Başkanlığımızda olacak şekilde gönderilmesi hususunda;

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Dr. Mehmet Ali TORUNOĞLU  
Bakan a.  
Kurum Başkan Yardımcısı

**EKLER**

- 1- Bilgi Notu (5 sayfa)
- 2- Yapılacak Faaliyetler Listesi (1 sayfa)
- 3- Faaliyet Raporu Formatı (1 sayfa)

**DAĞITIM**

Gereği:  
81 İl Valiliği

TÜBERKÜLOZ DAİRE BAŞKANLIĞI - İzleme Değerlendirme ve Projeler Birimi  
Sağlık Mahallesi A.Adnan Saygun 2 Cad. No:55 Refik Saydam Yerleşkesi G Blok  
06100 Sıhhiye Çankaya/ANKARA --- Tel: 0 312 565 56 91 Cep: 0 505 296 67 25  
Faks No:0 312 565 56 62

e-Posta: serkan.peksen@thsk.gov.tr İnt.Adresi: <http://tuberkuloz.thsk.saglik.gov.tr>

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 5f88689d-4c00-457c-91d1-69bc87c4af62 kodu ile erişebilirsiniz.  
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bilgi için: Serkan PEKŞEN

Unvan: SAĞLIK MEMURU

Telefon No: 312 565 5691

EK: 1

## 70. VEREM EĞİTİM VE PROPAGANDA HAFTASI BİLGİ NOTU (01-07 Ocak 2017)

### VEREM EĞİTİM VE PROPAGANDA HAFTASI

“Verem Eğitim ve Propaganda Haftası” 1947 yılında kutlanmaya başlamıştır.

Her yıl Ocak ayının ilk Pazar gününden başlayan haftada kutlanan “Verem Eğitim ve Propaganda Haftası”nın amacı verem ile ilgili toplumun bilgilendirilmesi ve bu hastalığa bütün kesimlerin dikkatinin çekilmesidir.

Bu amaçla; sempozyumlar ve konferanslar düzenlenir, okullarda kompozisyon ve resim yarışmaları yapılır, vatandaşa hastalıkla ilgili eğitim verilir, afiş ve broşürler dağıtılır, yazılı ve görsel basına bilgi verilir.

### DÜNYADA VEREM (TÜBERKÜLOZ) HASTALIĞININ DURUMU

Tüberküloz (verem) halen dünya genelinde önemli bir sağlık problemidir.

Dünya nüfusunun yaklaşık üçte biri verem mikrobi ile enfektedir. Bu insanların %10’unda yaşamlarının bir döneminde verem hastalığının ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

Tüberküloz erkeklerde kadınlardan daha sık görülmektedir ve çoğunlukla ekonomik olarak üretken yaş grubundaki erişkinleri tutmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) “Küresel Tüberküloz 2016 Raporu”na göre dünya genelinde tüberküloz görülme sıklığı ve tüberkülozdan ölümler (insidans ve mortalite hızları) düşmektedir. Buna rağmen küresel tüberküloz yükü halen çok yüksektir.

Rapora göre Dünya genelinde 2015 yılında 10,4 milyon yeni tüberküloz (TB) hastası ortaya çıkmıştır. Bunların 5,9 milyonu (%56) erkek, 3,5 milyonu (%34) kadın ve 1 milyonu (%10) çocuktur.

Yeni TB olgularının %60’ı 6 ülkede bulunmaktadır: Hindistan, Endonezya, Çin, Nijerya, Pakistan ve Güney Afrika.

2015 yılında Dünya genelinde kayıtlı TB hastalarının %55’ine HIV testi yapılmıştır. TB/HIV birlikteliği olan olguların oranı DSÖ Afrika Bölgesinde en yüksektir (%31) ve güney Afrika’nın bazı bölümlerinde %50’den fazladır.

Tüberküloz, 2015’te dünya genelinde en çok ölüme yol açan 10 nedenden birisidir. DSÖ Raporuna göre 2015’te 1,8 milyon insan tüberkülozdan hayatını kaybetmiştir (1,4 milyon TB ölümü ve buna ek olarak HIV+TB hastalarında 0,4 milyon ölüm).

Tedavi edilmezse tüberküloz hastalarında ölüm oranı yüksektir. Yapılan çalışmalarda tedavi edilmeyen balgam yayması pozitif akciğer TB olgularının %70’inin 10 yıl içinde hayatını kaybettiği saptanmıştır.

DSÖ tahminlerine göre 2015’te 480.000 yeni olgu çok ilaca dirençli TB (ÇİD-TB) hastası ve ek olarak 100.000 rifampisin dirençli TB hastası vardır. Bu dirençli olguların %45’i Hindistan, Çin ve Rusya Federasyonundadır.

Tüm ülkeler için tüberküloz insidans ve mortalite hızları Dünya Sağlık Örgütü tarafından hesaplanmaktadır. Türkiye'nin 2015 yılı TB insidans hızı yüz binde 18, TB mortalite hızı yüz binde 0,96'dır (Tablo 1).

**Tablo 1. DSÖ Bölgelerine Göre TB İnsidans ve Mortalite Hızları, 2015 (DSÖ Küresel Tüberküloz 2016 Raporu)**

| BÖLGE                   | İnsidans<br>(100.000'de) | Mortalite<br>(100.000'de) |
|-------------------------|--------------------------|---------------------------|
| Afrika Bölgesi          | 275                      | 75                        |
| Güney Doğu Asya Bölgesi | 246                      | 41                        |
| Doğu Akdeniz Bölgesi    | 116                      | 13                        |
| Batı Pasifik Bölgesi    | 86                       | 5,1                       |
| Avrupa Bölgesi          | 36                       | 4,1                       |
| <b>TÜRKİYE*</b>         | 18                       | 0,96                      |
| Amerika Bölgesi         | 27                       | 2,5                       |
| <b>DÜNYA GENELİ</b>     | 142                      | 24                        |

\*Türkiye 53 ülkeden oluşan DSÖ Avrupa Bölgesinde yer almaktadır.

## TÜRKİYE'DE VEREM HASTALIĞININ DURUMU

Türkiye'de yeni tespit edilen verem hastası sayısı her yıl ortalama %6-7 oranında azalmaktadır.

**Tablo 2. Yıllara Göre TB Olgu Sayıları ve Olgu Hızları, 2005-2015**

| YIL  | Yeni Olgular     |                                | Önceden Tedavi Görmüş Olgular     |   | Toplam Olgular     |                                  |
|------|------------------|--------------------------------|-----------------------------------|---|--------------------|----------------------------------|
|      | Yeni Olgu Sayısı | Yeni Olgu Hızı<br>(100.000'de) | Önceden Tedavi Görmüş Olgu Sayısı | Önceden Tedavi Görmüş Olgu Hızı<br>(100.000'de) | Toplam Olgu Sayısı | Toplam Olgu Hızı<br>(100.000'de) |
| 2005 | 18.753           | 26,0                           | 1.782                             | 2,5   | 20.535             | 28,5                             |
| 2006 | 18.544           | 25,4                           | 1.982                             | 2,7   | 20.526             | 28,1                             |
| 2007 | 17.781           | 25,2                           | 1.913                             | 2,7   | 19.694             | 27,9                             |
| 2008 | 16.760           | 23,4                           | 1.692                             | 2,4   | 18.452             | 25,8                             |
| 2009 | 15.943           | 22,0                           | 1.459                             | 2,0   | 17.402             | 24,0                             |
| 2010 | 15.183           | 20,6                           | 1.368                             | 1,9   | 16.551             | 22,5                             |
| 2011 | 14.417           | 19,3                           | 1.262                             | 1,7   | 15.679             | 21,0                             |
| 2012 | 13.535           | 17,9                           | 1.156                             | 1,5   | 14.691             | 19,4                             |
| 2013 | 12.352           | 16,1                           | 1.057                             | 1,4   | 13.409             | 17,5                             |
| 2014 | 12.253           | 15,8                           | 1.125                             | 1,4   | 13.378             | 17,2                             |
| 2015 | 11.803           | 15,0                           | 969                               | 1,2   | 12.772             | 16,2                             |

2015 yılında verem savaşı dispanserlerine kayıtlı toplam TB vaka sayısı 12.772'dir. 2015 yılı TB hastaların %92'si (11.803 kişi) yeni TB olgusu, %8'i (969 kişi) önceden tedavi görmüş olgulardır.

Toplam 12.772 hastanın 7.210'u (%56) erkek, 5.562'si (%44) kadındır.

Hastaların 8.224'ünde (%64) akciğer tüberkülozu varken, 4.548'inde (%36) akciğer dışındaki organlar (lenf bezleri, plevra, kemik, böbrek, beyin vb.) tutulmuştur.

2015 yılı hastalarının %6,8'i (872 hasta) yabancı ülke doğumlu hastadır. Yabancı ülke doğumlu TB hastalarında 489 kişi ile (%56,1) Suriye doğumlular birinci sırada gelmektedir. Suriye'den sonra; Azerbaycan, Afganistan, Türkmenistan, Bulgaristan, Özbekistan doğumlular sıktır.

### VEREM HASTALIĞININ ETKENİ

Veremin etkeni "*Mycobacterium tuberculosis*" basilidir.

Uzun sürede çoğalır, kültürde 2-6 haftada üreyen ve oksijenli ortamda yaşayan bir basildir.

Özel boyama yöntemi ile boyanır. Asit ile boyayı vermediğinden aside dirençli basil (ARB) denilir.

### VEREMİN BULAŞMASI

Verem basilinin kaynağı, tedavi görmemiş veya düzenli tedavi görmeyen aktif akciğer ve gırtlak (larinks) veremi olan hastalardır.

Basil hava yolu ile bulaşır.

Hasta insanlardan öksürme ve hapşırma ile ortama yayılan mikrobun solunum yolu ile alınması sonucu bulaşır.

Tedavi edilmeyen her hasta yılda 10-15 kişiye hastalığı bulaştırır.

Balgam yayması (ARB) pozitif bulunan ve akciğerinde kavitesi (yara-kovuk) olan hastalar daha fazla basil saçarlar.

Basil kaynağı ile karşılaşma süresi, ortamın genişliği ve havalanması bulaşmada önemlidir.

En çok hastanın aile bireylerine ve yakın çalışma arkadaşlarına bulaşma olur.

Tedavi ile basil sayısı çok kısa sürede azalır. Hastaların çoğunda ortalama 2-3 haftada bulaştırıcılık yok olur.

### VEREM ENFEKSİYONU VE HASTALIĞI

Verem enfeksiyonu, basilin vücuda girmesinden sonra 8-10 haftada tüberkülin deri testinin (TDT) pozitifleşmesi ile kendini gösterir.

Bu, bir hastalık durumu değildir. Vücutta verem basilinin sessiz durduğu ve adeta hapsedildiği bir durumdur.

Vücut direnci düşünce basil çoğalarak hastalanmaya yol açabilir. Verem enfeksiyonu olan insanların yaklaşık %10'unda yaşamlarının bir döneminde verem hastalığı gelişir.

Hastalığın gelişmesine yol açan vücut direncini düşüren hastalıklar ve etkenler vardır. HIV/AIDS vücut direncini en çok kıran hastalıktır. Bunun dışında şeker hastalığı, böbrek hastalığı, bazı kanserler, ilaç ve alkol bağımlılığı, sigara, madenci hastalığı ve diğer bazı ciddi kronik hastalıklar da vücut direncini düşürür. Bebeklerde ve yaşlılarda da vücut direnci düşük olduğundan hastalanma fazla olur.

Veremle ilgili klinik bulguların ortaya çıktığı duruma verem hastalığı denilir.

Verem hastalığı vücudun bütün organlarını tutabilir ancak en çok akciğerlerde görülür (%60-70). Hastalığın tuttuğu diğer organlar arasında en sık görülenler; akciğer zarı, lenf bezleri, kemikler, böbrekler ve beyin zarlarıdır (menenjit).

## VEREM HASTALIĞININ BELİRTİLERİ

**Genel yakınmalar:** Halsizlik, iştahsızlık, kilo kaybı, çocuklarda kilo alamama, gece terlemesi.

**Solunum sistemi yakınmaları:** Öksürük, balgam, öksürükle kan tükürme, göğüs-sırt-yan ağrısı, nefes darlığıdır.

Gırtlak veremi ses kısıklığı yapabilir.

Diğer organları tutan verem hastalığında ilgili organa ait bulgular olabilir (lenf bezi büyümesi, idrarda kan, eklemde şişlik vb.).

İki- üç haftadan uzun süren ve non-spesifik antibiyotik tedavisi almış olmasına rağmen klinik yanıt alınamayan öksürükte verem hastalığından şüphelenmek gerekir.

## VEREM TANISI

Verem hastalığının kesin tanısı, balgamda verem mikrobulunun gösterilmesi ile konulur. Basilin mikroskopta gösterilmesi ya da kültürde üretilmesi gereklidir.

Hastanın semptomları ve röntgen bulguları, hastalıktan şüphelenmeyi sağlar. Semptomlar yavaş gelişir.

Akciğer veremi akciğer röntgen filminde bazı belirgin değişikliklere yol açar. Bu değişiklikler doktorun veremden şüphelenmesine yol açar.

Verem tanısında kullanılan deri testi (TDT) vücutta mikrobulun olduğunu gösterir. Enfeksiyon veya hastalık olabilir. Bu konudaki değerlendirmeyi ilgili doktor yapar.

## BİLDİRİM VE KAYIT

Tüberküloz, bildirim zorunlu bir hastalıktır. Tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında tanı konulan hastaların 24 saat içinde Halk Sağlığı Müdürlüğüne (Toplum Sağlığı Merkezine) bildirilmesi gereklidir.

Tanı konulan tüm verem hastaları verem savaş dispanserinde kaydedilir.

## VEREMİN TEDAVİSİ

Toplum Sağlığı Merkezi Verem Savaşı Dispanseri Birimlerinde (VSD) veremin teşhis ve tedavisi ücretsizdir.

Veremin tedavisi standarttır. Bu standart tedavi, hastanede ya da dispanserde aynı şekilde düzenlenir.

Yeni verem hastalarının tedavisinde standart tedavide genellikle iki ay 4 farklı ilaçla ve dört ay 2 ayrı ilaçla olmak üzere 6 aylık tedavi uygulanmaktadır.

Tedavide kullanılan bütün ilaçlar verem savaş dispanserlerinden ücretsiz verilir.

Tedavide verilen ilaçların düzenli içilmesi çok önem taşır. Çünkü hastaların bir kısmı tedaviyi terk etmekte ve toplumda basil saçmayı sürdürmektedirler.

Hastanın ilaçlarını içtiğinden emin olmak için her doz ilacı bir sağlık personelinin veya başka bir görevlinin gözetiminde içirmek en uygun yoldur. Buna doğrudan gözetimli tedavi (DGT) denilir.

Tedavinin dispanserde ya da hastanede başlanması gerekir. Aylık takiplerinin de dispanserde yapılması uygundur. Tedaviyi sonlandırana kadar özenle sürdürmek gerekir.

## DİRENÇLİ VEREM

Tüberküloz tedavisinde ilaçlar eksik ya da düzensiz kullanılırsa hastalık iyileşmez. Tam tersine tedavisi güç bir duruma gelir. Bu duruma dirençli tüberküloz denir.

Özellikle çok ilaca dirençli tüberküloz (ÇİD-TB) (Izoniyazid ve Rifampisin'e direnç) tüm dünyada önem arz etmektedir.

DSÖ tahminlerine göre dünya genelinde yeni vakaların %3,9'u ve önceden tedavi görmüş vakaların %21'i çok ilaca dirençli vakalardır.



Türkiye’de 2015 yılında tespit edilen 12.772 vakanın 230’u çok ilaca dirençli tüberküloz hastasıdır. Bunların 127’si yeni olgu iken 103’ü önceden tedavi görmüş olgudur. Toplam TB vakalarında ÇİD-TB oranı %4,1; yeni olgularda %2,5 ve önceden tedavi görmüş olgularda %17,8’dir.

230 ÇİD-TB vakasının %72,6’sı erkek (167 hasta), %27,4’ü (53 hasta) kadındır. Hastaların 200’ü (%87) Türkiye doğumlu iken, 30’u (%13) yabancı ülke doğumludur.

Dirençli tüberkülozun daha ileri aşamasında bazı ikinci seçenek ilaçlara da direnç gelişmektedir, bu duruma yaygın ilaç direnci denmektedir (YİD-TB). DSÖ tahminlerine göre 2015 yılında dünya genelinde dirençli tüberküloz olgularının %9,5’i yaygın ilaç dirençli TB vakasıdır.

Türkiye’de 2015 yılında tespit edilen 12.772 vakanın 3’ü yaygın ilaç dirençli tüberküloz hastasıdır. Bu hastalar yabancı ülke doğumludur (Azerbaycan, Gürcistan, Türkmenistan). Hastaların 2’si erkek, 1’i kadındır.

Ülkemizde dirençli verem hastalarının tedavisi Ankara Atatürk, İstanbul Yedikule, İstanbul Süreyyapaşa, İzmir Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastaneleri ve bazı üniversite hastanelerinde yapılmaktadır.

### **TEMASLI MUAYENESİ ve KORUYUCU TEDAVİ**

Bulaştırıcı verem hastası ile aynı havayı paylaşan ve verem basiline maruz kalan kişilere “temaslı” denilir.

Verem hastası ile teması olan kişide enfeksiyon gelişimini önlemek ve verem enfeksiyonu olan kişide verem hastalığı gelişimini önlemek amacıyla koruyucu ilaç tedavisi verilmektedir.

Verem hastasının aile bireyleri ve diğer temaslıları dispanserlerde ücretsiz olarak muayene edilir ve gerekli tetkikleri yapılır.

Temaslı muayenesi sonucunda hasta olduğu tespit edilenlere tedavi edilir.

Hasta olmayan fakat verem olma riski taşıyan kişilere koruyucu ilaç tedavisi verilir.

Koruyucu ilaç tedavisi tek ilaçla ve 6 ay süreyle verilir. Bu tedavinin hastalanmayı %90’a varan oranda önlediği bilinmektedir.

### **VEREM AŞISI - BCG (BACİLLE CALMETTE GUERİN)**

BCG aşısı özellikle çocuklarda kanla yayılan ve ağır seyreden verem hastalığını (menenjit ve miliyer TB) önlemede çok etkilidir.

Dünya Sağlık Örgütü “Küresel Tüberküloz 2016 Raporu”nda 13 değişik tüberküloz aşısı üzerinde çalışmaların sürdürüldüğü belirtilmiştir.

Ülkemizde BCG aşısı doğumdan sonra 2. ayını bitiren bebeklere aile sağlığı merkezleri ve verem savaşı dispanserlerinde ücretsiz olarak yapılmaktadır.

Aşı zamanı geçirilirse, 6 yaşa kadar yapılabilir, ancak bu durumda önce tüberkülin deri testi (TDT-PPD) yapılması gerekir.

EK: 2

## HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜKLERİNCE YAPILACAK FAALİYETLER 70. VEREM EĞİTİMİ VE PROPAGANDA HAFTASI (01-07 Ocak 2017)

### 1) Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası Açılış Toplantısı:

Veremle ilgili farkındalığı arttırmak amacıyla hafta başlangıcında geniş katımlı bilgilendirme toplantısı yapılacaktır. Toplantıya Mülki İdare Amirlerinin (Vali, Kaymakam), ilgili Kurum ve Kuruluş Müdürlerinin, İl ve İlçe Belediye Başkanlarının, Üniversitelerin, ilgili sivil Toplum Örgütlerinin, işbirliği öngörülen kurum ve kuruluşlar ile yerel veya ulusal medyanın katılımı sağlanacaktır.

Bu toplantıda tüberküloz kontrolü ile ilgili başarılı ve özverili çalışmaları olan sağlık personeline (doktor, hemşire, ebe, laborant vb.) ödülleri verilebilir.

### 2) Halk Eğitimleri:

İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak Başkanlığımız tarafından gönderilecek materyallerle ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine eğitim verilecektir.

Toplum Sağlığı Merkezi Verem Savaşı Dispanseri Birimi personeli tarafından halkın toplu bulunduğu yerlerde (fabrikalar, işyerleri, halk eğitim merkezleri vb.) veremle ilgili eğitim verilecek, Toplum Sağlığı Merkezleri ve Aile Sağlığı Merkezlerinde de hafta boyunca halka eğitim verilmesi sağlanacaktır.

Hafta boyunca ilde bulunan cezaevlerinde yöneticilere, personele ve mahkûmlara verem hakkında eğitim verilecektir.

Müftülüklerle irtibata geçilerek verem hastalığı ve verem haftası konusunun Cuma hutbelerinde yer alması sağlanacaktır.

Ayrıca verem hakkında eğitimlerin yıl boyunca da düzenli olarak sürdürülmesi hususunda çalışmalar yapılmalıdır.

### 3) Sağlık Personeli Eğitimleri:

Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası süresince il merkezinde, ilçelerde, hastanelerde ve üniversitelerde; sağlık personeline yönelik verem konulu konferans, panel veya toplantı düzenlenecek ve hizmet içi eğitimler yapılacaktır.

### 4) Radyo - TV Programı, Yerel Basın, İnternet Kullanımı:

Hafta boyunca yerel radyo-TV, gazete, dergi vb. yayınlar ile Halk Sağlık Müdürlüğü'nün internet sayfasında Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası ve veremle ilgili haber, bilgi, mesaj yayınlanması, TV ve radyolarda tüberküloz ile ilgili hekimlerin halkı bilgilendirecek programlara katılımı sağlanacaktır.

### 5) Yarışmalar:

Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak verem hastalığı konusunda okullarda resim, şiir, kompozisyon, karikatür vb. yarışmalar düzenlenmesi sağlanacaktır.

### 6) Afiş-Broşür dağıtılması ve stant kurulması:

İldeki resmi ve özel sağlık kurum kuruluşlarına, okullara, halk eğitim merkezleri, fabrikalar, işyerleri, alışveriş merkezleri, terminal, gar, liman, metro istasyonları ve toplu taşıma araçlarında halkın görebileceği uygun yerlere afişler asılacak ve kurulacak stantlarda broşürler dağıtılacaktır.

### 7) Bez Afiş:

İl kaynaklarından hazırlanacak bez afişler halkın görebileceği yerlere asılacaktır. Bez afişlerde kullanılacak slogan örnekleri aşağıdadır:

Verem tedavi edilebilir bir hastalıktır.

Veremsiz bir Türkiye için, ilaçlar gözetim altında içilmelidir.

Verem hastalığı düzenli tedavi ile şifa bulur.

Çocuklarımızı veremden korumak için BCG aşısını yaptırınız.

Verem teşhis ve tedavisi, sağlık kuruluşlarında ücretsizdir.

Öksürüğüne dikkat et, mikropları yayma.

Hedefimiz Veremsiz Bir Türkiye.

Bulduğunuz ortamı sık sık havalandırın.

Uygun düzenli içme-tübaçınızı bitir.

EK: 3

70. VEREM EĞİTİMİ VE PROPAGANDA HAFTASI  
HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYET RAPORU

1) Verem Eğitimi ve Propaganda Haftası Açılış Toplantısı:

|                                   |  |
|-----------------------------------|--|
| Açılış toplantısı tarih ve yeri   |  |
| Katılımcılar                      |  |
| Ödül verilmişse isim ve ünvanları |  |

2) Halk Eğitimleri:

| Eğitimin Verildiği Yer | Eğitim Verilen Kurum Sayısı | Eğitim Verilen Kişi Sayısı | Eğitimci Sayısı |
|------------------------|-----------------------------|----------------------------|-----------------|
| İlköğretim Okulu       |                             |                            |                 |
| Ortaöğretim Okulu      |                             |                            |                 |
| Cezaevi                |                             |                            |                 |
| Halk Eğitim Merkezi    |                             |                            |                 |
| Fabrika-İşyeri         |                             |                            |                 |
| .....                  |                             |                            |                 |

3) Sağlık Personeli Eğitimleri:

| Yapılan Eğitim Sayısı | Eğitim Verilen Kişi Sayısı | Eğitimci Sayısı |
|-----------------------|----------------------------|-----------------|
|                       |                            |                 |

4) Radyo - TV Programı, İnternet, Yerel Basın:

|                   | Konuşmacı | Program Adı ve Yeri | Tarih ve Saat |
|-------------------|-----------|---------------------|---------------|
| Radyo-TV Programı |           |                     |               |

|  | Yeri | Sayısı |
|--|------|--------|
| Yazılı Basın Haberleri*  |      |        |
| İnternet   |      |        |
| Diğer<br>Yapılması zorunlu Halk Eğitimleri dışındaki faaliyetler bu bölüme yazılacaktır. |      |        |

\* Haber kupürleri rapora eklenecektir.

5) Yarışmalar:

| Yarışmanın türü | Yarışmanın yapıldığı kurum | Katılımcı sayısı | Verilen ödüller |
|-----------------|----------------------------|------------------|-----------------|
| Resim Yarışması |                            |                  |                 |
| Şiir Yarışması  |                            |                  |                 |
| .....           |                            |                  |                 |

6) Afiş-Broşür, Stant:

|                          |  |
|--------------------------|--|
| Dağıtılan afiş sayısı    |  |
| Dağıtılan broşür sayısı  |  |
| Asılan Bez Afiş Sayısı   |  |
| Stant Kurulan Yer Sayısı |  |

7) Yapılan Diğer Çalışmalar:

.....



